

Com cal pronunciar els noms estrangers?

Sembla que la RAE ha recomanat que en castellà es pronuncii 'sabadel' per referir-se a Sabadell. Potser és un 'fake', que es diu ara, però tant se val: no m'he entretingut a investigar-ho. Sigui com sigui, voldria argumentar que, efectivament, parlant en català és normal de pronunciar 'madrit', i no pas per tocar els pebrots, com algú ha replicat irònicament.

Distingim. Una cosa és aprendre una llengua forastera i esforçar-te en la fonètica quan la parles: òbviament és el que cal fer. Però una altra cosa ben diferent és dir el noms forasters més o menys adaptats a la fonètica de la teva llengua quan parles en aquesta - que també és el que cal fer.

A les notícies de la TV gairebé ningú no diu 'erdo:an', perquè en català no hi ha el so 'o:' (o llarga), sinó que adaptem el turc als nostres hàbits articularis, tan bé com podem. I sovint ho fem mal ajudats per la falsa creença que les lletres es pronuncien igual en totes les llengües. En el cas d'Erdoğan ens equivoquem si pensem que aquesta mena de circumflex invertit hi és per fer bonic o, pitjor encara, si pensem que la 'g', amb accent o sense, es pronuncia 'g' arreu del món.

Aquest és un tema complex. Parlant en català, com hem de pronunciar Zürich, O Porto, Washington, Bochum,..? Normalment fem una adaptació fonètica, i encara no pas des de la fonètica sinó des de l'ortografia! Evidentment això no deixa de sorprendre el foraster quan la sent per primer cop, tan com ens sorprenem nosaltres quan sentim pronunciar 'sabadel'. Però és que voler fer pronunciar una 'll' final a un espanyol que no viu a Catalunya i no és pas estudiós del català és voler fer entrar el clau per la cabota: els hàbits articularis costen de modificar. (Una altra cosa és el cas del qui vivint aquí simplement 'no vol' esforçar-s'hi).

I encara hi ha una altra qüestió diferent, però afí a aquesta, que és el dels noms propis que d'una manera immemorial tenen una adaptació a una llengua que no és la pròpia. Temps era temps vam caure en el parany d'acceptar que s'escrivis 'Girons' i 'Lleida' en totes les llengües peninsulars. Però és que les formes 'Gerona' i 'Lérida' tenen una llarga tradició en castellà, com tenen llarga tradició en català Viena (Wien), Londres (London), Florència (Firenze). Seria totalment antinatural que un espanyol parlant en espanyol digués 'Girona' donant a la 'g' el so habitual en aquella llengua, com seria antinatural - per no dir pedant - que parlant en català diguéssim 'Deutschland' i no 'Alemanya'.

12.3.2020